

SUMARI

- Editorial, p. 1
 D'aquí i d'allà p. 2 i 3
 Dietari d'El Tempir, p. 4, 5 i 6
 Correllengua'96: èxit de participació a Elx, p. 7
 Endevinalles del camp d'Elx IV, p. 8
 Escola Valenciana organitza el seu segon
 Congrés, p. 8
 Joan de Bustos, TV3, Alacant, p. 9
 III Congrés Europeu de programes
 d'immersió lingüística, p. 10
 L'ensenyament en valencià en
 el darrer any i mig, p. 11
 El Fondó de les Neus,
 un parlar de frontera, p. 12-13
 Noves dades de coneixement
 del valencià a la Universitat d'Alacant p. 14
 El llenguatge perdut de
 l'Universitat d'Elx, p. 15
 Bústia p. 16-17
 Llibres, p. 18-19
 Entrevista a Tudi Torró, p. 20
 Del nostre amic Andreu Morell, p. 21
 XII Premis Literaris Ciutat d'Elx, p. 22
 Comissió Municipal de Normalització
 Lingüística, p. 22
 Colla de Dolçainers i Tabaleters d'Elx, p. 23
 Tradicions nadalenques a Elx, p. 23
 Cuina d'aquí, p. 24
 EL TEMPIR, Butlletí de l'Associació Cívica per
 la Normalització del Valencià a Elx i el seu terme.
 Apartat de Correus 884 • 03280 Elx

Director:

Joan-Carles Martí i Casanova

Cap de Redacció:

Josep-Enric Escribano Hellín

Consell de Redacció:

Cristina Torres i Selva, Tudi Torró i Ferrero,

Josep-Antoni Pérez i Aledo,

Vicent Ripoll i Esclapez,

Salvador Valero i Javaloyes

Informatició:

Josep-Miquel Oliver i Anton

Joan-Antoni Esclapez i Agulló

Assessors Lingüístics:

Josep-Raimon Sastre i Parres,

Josep Forcadell i Saport

Publicitat:

Josep-Enric Escribano i Hellín

Recercadora gràfica:

Lidia Martínez i Vicente

Arxiu de premsa:

Miquel-Àngel Pérez i Jarabo

Núm. 9

octubre, novembre, desembre 1996

D.L. A- 769-1994

Maquetació i impressió:

Segarra Sánchez, S.L.

Bisbe Winibal, 39

Tel./Fax: 545 91 34 • 03202 ELX

D'AQUÍ I D'ALLÀ

DISCRIMINACIÓ LINGÜÍSTICA A LA UNIVERSITAT D'ALACANT

El passat mes de maig, dins del termini que li marcava la convocatòria de nova provisió de places, l'ordenança de la Universitat d'Alacant Rafaela Escolano, presentà una petició de reclassificació professional atés que desenvolupava des de feia temps un treball de tècnic per al qual està sobradament qualificada. Per titulació i per competència.

Com la Universitat no li responia i la seua demanda corria el perill de quedar fora de temps, la treballadora denuncià el cas al jutjat pertinent d'Alacant i, quina no seria la seua sorpresa quan, el dia en què havia de tenir lloc el judici, aquest no va poder celebrar-se perquè l'advocat de la magna institució acadèmica al·legà indefensió lingüística atés que la petició d'Escolano estava redactada en valencià.

Sempre sotmesa a la pressió d'imaginar-se en el carrer, sense la feina d'ordenança (tècnica en realitat) i sense la de tècnica a tots els efectes, que li corresponia amb tots els drets del món, la treballadora acabà per cedir i presentà una traducció al castellà de la demanda en un termini fixat per la jutgessa de quatre dies.

EL TEMPIR entén, amb Rafaela Escolano, que «és inadmissible que la Universitat, un organisme públic, democràtic, valencià, i que es fixà als seus estatuts l'objectiu de promoure el valencià, utilitze aquest argument per a paralitzar el curs d'un procediment judicial».

Des d'EL TEMPIR considerem que un advocat capaç d'esgrimir aquest tipus d'argument està exercint terrorisme lingüístic i, per tant, ni ell ni el bufet al qual pertany haurien d'estar lligats per més temps a la Universitat d'Alacant. Demanem que la institució acadèmica se'n desvincule professionalment.

Cristina Torres i Selva

EL CRESOL, UNA NOVA CÍVICA A NOVELDA

El passat 13 de novembre, El Tempir fou convidat, junt amb els nostres companys d'El Bull, a assistir a la presentació d'una nova associació a Novelda, El Cresol. Aquest encontre va servir per a donar suport per part de les Cíviques de Monòver i Elx a aquesta nova iniciativa. Amb El Cresol, ja són set les associacions dedicades a la normalització del català a les terres del sud del País Valencià.

Estimats amics d'El Tempir,

Volem comunicar-vos que s'ha constituït una cívica més. Estem encara fent les primeres passes, però, amb l'empenta de les associacions que ja porteu alguns anys de rodatge de segur que el camí el tenim fàcil.

Som la segona Associació Cívica per a la Normalització del Valencià que es constitueix a les Valls del Vinalopó; davant nostre, El Bull de Monòver amb sucoses activitats ha anat fent-nos boca fins que ens hem decidit, també, a alçar la nostra veu.

Des de Novelda volem agrair els testimonis i les mostres d'ànims que ens van donar els companys de Monòver i Elx, que ens van acompanyar el dia de la nostra presentació.

Desitgem que faça un bon tempir a totes les nostres terres.

Novelda, 21 de novembre de 1996

Carrer de Novelda.

Bisbe
Winibal, 39

Telèfon i Fax
545 91 34

ELX

LES II JORNADES DE CULTURA POPULAR D'EL BULL

Amb ocasió de la tradicional Fira de Santa Caterina, l'Associació Cívica per a la Normalització del Valencià a Monòver, El Bull, ha organitzat les II Jornades de Cultura Popular per tal d'aprofundir en l'espai, la llengua, la història, les tradicions i les creences d'aquest poble de les Valls de Vinalopó.

EL BULL

Associació Cívica per a la Normalització del Valencià a Monòver

2 anys bullint, 700 existint

Engany es commemora el començament del procés d'incorporació a la Corona catalano-aragonesa dels territoris situats al sud de la línia imaginària que omnia les poblacions de Ribat i El Bull. Aquest procés històric s'inicia l'any 1296 durant el regnat de Jaume II i es tancarà l'any 1308, amb diverses provisions segons les quals aquestes terres es consideren a tots els efectes jurídics part integrante del Regne de València. Els monovers celebren, per tant, aquest 1996, el 7è centenari de la incorporació de Monòver als territoris de la Corona d'Aragó.

El record d'aquest esdeveniment tan important hauria de servir perquè els monovers prengueren consciència de la nostra identitat com a poble i ens adonarem que la nostra identitat bàsica, el fet de ser catalanoparlants i valencians, compleix set-cents anys. No estem parlant de despatxar, sinó d'una història llarga. És per això que en aquests moments en que el curs del temps ha pres un rumb tan accidentat, cal que manifestem una voluntat de recuperació del que al llarg d'aquests segles hem perdut: la memòria històrica.

En primer lloc la recuperació de la memòria col·lectiva ha de significar per als monovers l'actes al desenvolupament de la nostra història, un coneixement fàcil i acompanyat durant anys per l'espanyolisme oficial. No hi ha cap història que no era la nostra amb la intenció de uniformitzar-nos i alienar-nos. Així hem arribat al punt que els valencians no sabem ben bé qui som ni que putes en l'escenari d'Espanya. El coneixement de la nostra història com a poble és fonamental per a entendre la realitat actual i per a poder decidir l'itinerari que futur veiem.

Fuerca anafadora de la T Trobada d'Escoles Valencianes de Les Valls del Vinalopó

En segon lloc la reflexió sobre el nostre passat ha de portar-nos a recuperar i reformar el sentiment d'unió amb la resta de terres valencianes i catalanes. El falsament de la història perseguís també, en nom d'un estat uniforme, això, destruir els lligams entre una comunitat de gentes que tenien un passat comú i una llengua compartida i que constituïen un poble més d'Europa.

I finalment, la memòria sap on creure en el nostre descobriment com a poble, ens hauria de conduir a una presa de consciència profunda sobre els perills que amenacen la nostra llengua, després de més de set-cents anys el català a Monòver i a molts altres llocs del País Valencià (excepte el Regne de València) està en perill de mort. Els perills que amenacen la nostra llengua són el desús i l'abandó dels monovers com a mínim cada vegada més dinàmic en el qual les llengües que no compten amb uns parlants lleials i conscients tenen firmada l'acta de defunció.

Des d'El Bull podem ja dos anys lluitar per evitar aquest final funest. Des de la nostra associació intenció que augmente l'ús del valencià, que tot, amb independència de quina siga la nostra, ens solidaritzem amb aquesta llengua tan amada. Des d'El Bull, hem fet ja també perquè a poc a poc recuperem la història que els llibres de text no ens han donat.

Si penses que aquesta lluita pot ser teua, t'esperem: bull amb nosaltres!

Butlletí anual d'El Bull. Novembre 1996. Núm. 1

Enguany, aquestes jornades han girat, principalment, al voltant d'una sèrie de xarrades com *El lèxic de la randa* a càrrec de Joana Diaz, *El conreu de la vinya al segle XVIII* de Baltasar Palicio o *L'elaboració tradicional del vi a Monòver* per Esther Limorti... A més, hi hagué una tasta de vins dirigida pel conegut enòleg Rafael Poveda i es presentà l'activitat editorial de l'associació: la col·lecció de postals "Racons monovers" amb què es pretén renovar el parc de postals existents i donar una imatge més actualitzada del poble, el *Calendari de Monòver* i el llibre *I Premis La Rosa als llavis i La Fira* que constitueix el primer volum de la col·lecció "La Pedrera" d'Edicions El Bull. Aquest llibre és un recull de les obres guanyadores del concurs infantil i juvenil que convoca l'associació en els mesos de novembre i abril respectivament.

També es presentà el butlletí anual núm. 1 d'El Bull, on l'editorial sota el títol «2 anys bullint i 700 existint» fa una reflexió adreçada als monovers perquè facen una aposta decidida de futur pel català, davant els perills que l'envolten i un món cada vegada més dinàmic, a partir d'una presa de consciència «de la nostra identitat com a poble i ens adonarem que la nostra identitat bàsica, el fet de ser catalanoparlants i valencians, compleix set-cents anys». L'editorial acaba fent una crida a aquella gent que vulga fer aquesta aposta de futur, a formar part de l'associació després dels seus dos anys d'existència. Bullim tots amb ells!

El Tempir

A SANTA POLA, NAIX L'ANTINA

Antina: f.a) Cada una de les roques sotaiguades que hi ha pel coster, a llevant de St. Pol de Mar. "Hem calat defora s'antina més alta" (St. Pol, St. Feliu de G.) "Sa corrent mos arronsava cap a s'antina de garbí" (St. Feliu de G.) b) Cada una de les roques que hi havia en filera a flor d'aigua entre Montjuïc i el puig Tàber (Geogr. C. Barc. I, 14)

Etim: var. d'altina

El divendres 20 de setembre es constituí, a Santa Pola, l'Associació Cultural l'Antina, l'objectiu principal de la qual és defensar el dret inalienable de tots els pobles a la seua cultura i a la seua llengua, com a expressió senyera de la història i del present.

Acte de presentació de l'Antina a la Casa de Cultura de Santa Pola. Esq. a dreta: Joan Herranz, Genís Ayala, Joan-Carles Martí i Antoni Mas.

Sota la presidència d'Antoni Mas i Miralles, l'Antina naix com a entitat necessària per a revaloritzar la cultura i la llengua que és parlada per més del 70% de la població, malgrat la forta influència de residents que s'han empadronat a Santa Pola, principalment a causa del fenomen turístic.

Hi acudiren uns quants *tempirers*. Joan-Carles Martí parlà dels vincles especials que hi ha entre Santa Pola i Elx, i dels intercanvis que, sens dubte, es donaran entre les dues associacions i les veïnes de Crevillent i Guardamar.

La seua social és a la Casa de Cultura. També es va insistir en la necessitat que els organismes públics locals (l'Ajuntament i la Confraria de Pescadors, per exemple) utilitzaren el valencià com a llengua més parlada a la ciutat.

Una primera mesura hauria de ser la recuperació de la denominació tradicional, per part de la corporació de Santa Pola, de "platja de l'Antina", rebatejada artificiosament durant l'època del desenvolupament turístic com a "playa de Levante". Encara hi ha, però, el carrer de l'Antina que naix davant aquesta platja. Veureu que tots els exemples citats al diccionari català-valencià-balear són de la Catalunya Vella. Nosaltres donem fe de la vigència del mot al límit sud del català.

Ja som quatre associacions per la llengua en la comarca més meridional: a Crevillent escolliren el nom d'un paratge de la serra que ens tanca pel nord i, així, tenim El Raig; a Elx, El Tempir llaurador dels bancals en defora de la ciutat; a Santa Pola, l'Antina marinera del port i la Gola a Guardamar, allà on el Segura es vessa a la mar. Esperem, amb deler, el dia en què les nostres associacions siguen història perquè no hi haurà necessitat de defensar, a casa nostra, la nostra manera de ser.

El Tempir